

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ТА МІСЦЕ СЕРЕД НИХ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

**МУЗИЧУК Олександр Миколайович - доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України, проректор Харківського національного університету
внутрішніх справ**

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8367-2504>

**ДЖАФАРОВА Олена В'ячеславівна - доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування
факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ**

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4201-0218>

УДК 342.95

DOI 10.32782/EP.2023.1.32

У статті зазначено, що на рівні доктринального розуміння поряд із правовими засадами дослідники виділяють також екологічні та економічні засади у контексті постмодерної свідомості, методологічні засади, організаційно-правові засади, теоретичні засади, світоглядно-понятійні та науково-теоретичні засади, фінансово-правові засади, моральні засади, інституційні засади, біоетичні засади тощо.

Зазначено, що у сучасній правовій доктрині, зокрема з точки зору філософії права, потребує свого осмислення проблема співвідношення загального та конкретного на рівні правового регулювання. Провідну роль на рівні даного співвідношення відіграє планування як процес втілення визначених на нормативно-правовому рівні положень у щоденних діях конкретного публічного службовця.

Наголошено, що сутність адміністративно-правового регулювання діяльності Національної гвардії України розкривається на основі комплексного бачення рівнів та системи нормативно-правових актів, перше, провідне місце серед яких, безумовно, належить саме конституційно-правовим нормам.

До міжнародно-правових актів, які відіграють провідну роль у регулюванні діяльності НГУ, віднесено Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Конвенцію проти катувань та інших жорсто-

ких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Зазначено, що на рівні законодавчих актів, який ми розглядаємо як базовий рівень адміністративно-правового регулювання діяльності НГУ, слід виокремити Закон України «Про Національну гвардію України», Закон України «Про Збройні Сили України», Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» та інші. В умовах російсько-української війни набувають особливої важливості положення Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Рівень же підзаконного нормативно-правового регулювання діяльності НГУ складають накази Міністерства внутрішніх справ України.

Акцентовано увагу на тому, що окремим низовим (первісним) рівнем актів застосування норм права виступає рівень індивідуальних планів роботи, маршрутів патрулювання, схем за планами операцій.

Ключові слова: Національна гвардія України, правові засади, адміністративно-правове регулювання, міжнародно-правові акти, законодавчі акти.

Постановка проблеми

Нормативно-правове регулювання виступає основою розбудови будь-якої сфери людської діяльності. Водночас особливої уваги в умовах воєнного стану потребує саме сфера національної безпеки. Так, S. V. Bielai, O. F. Kobzar, I. V. Yevtushenko, V. Korniienko,

О. В. Коба зазначають, що нині в Україні склалася ситуація, коли теорія військової діяльності правоохоронних органів потребує нового розвитку в контексті врегулювання збройних конфліктів. Нормативно-правові питання, як стверджують дослідники, виходять на перший план і є невід'ємною частиною стратегічних і тактичних засад правоохоронної діяльності [1, с. 78].

Стан дослідження теми

Окремі особливості діяльності вітчизняних правоохоронних органів, зокрема і Національної гвардії України, втілювали у своїх наукових розробках О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, С. В. Бєлай, Д. О. Горбач, В. М. Горшеньов, С. М. Гусаров, О. В. Зайчук, Д. П. Каляянов, О. Г. Комісаров, Д. М. Корнієнко, М. В. Лошицький, О. І. Нікітенко, Н. М. Оніщенко, П. М. Рабінович, В. Ф. Сіренко, О. В. Ткаченко, В. Д. Ткачук, В. Г. Фатхутдінов, О. С. Юнін та багато інших. Втім, незважаючи на чималу кількість наукових здобутків, питання правових засад діяльності Національної гвардії України та місця серед них адміністративно-правового регулювання потребує новітніх підходів у світлі актуальних безпекових та соціально-економічних проблем.

Мета і завдання дослідження

Мета статті полягає в тому, щоб сформулювати комплексне бачення правових засад діяльності Національної гвардії України та визначити місце серед них адміністративно-правового регулювання. Для досягнення вказаної мети необхідно вирішити такі завдання: з'ясувати сутність понять «засади», «правові засади», «адміністративно-правове регулювання»; розкрити рівні системи правових засад діяльності НГУ, зокрема рівнів конституційно-правових норм, міжнародно-правових актів, законодавчих актів, підзаконних нормативно-правових актів, актів застосування норм права.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому втілене авторське бачення сутності правових засад, сформовані новітні підходи до розуміння окремих особливостей міжнародно-правового регулювання діяль-

ності Національної гвардії України, а також розглянуті нетипові для вітчизняної доктрини акти застосування права.

Виклад основного матеріалу

Для початку з'ясуємо сутність ключових для нашого дослідження понять «засади» та «правові засади», адже на основі глибинного аналізу позицій науковців, у тому числі зарубіжних, до розуміння даних категорій можливо виділити новітні, авторські риси.

Зазначимо, що на рівні доктринального розуміння поряд із правовими засадами окремі дослідники виділяють також екологічні та економічні засади у контексті постмодерної свідомості [2], методологічні засади [3], організаційно-правові засади [4], теоретичні засади [5], світоглядно-понятійні та науково-теоретичні засади [6], фінансово-правові засади [7], моральні засади [8], інституційні засади [9], біоетичні засади [10] тощо. Так, ми підходимо до того, що під засадами дослідники розуміють основи певної діяльності та поділяють їх залежно від того, що саме становить їх провідну ознаку. Багатоманітність засад та підходів до їх розуміння є характерною рисою постмодерного суспільства, в умовах якої жодна із вищевказаних ознак не визнається єдиною та непорушною.

О. Г. Стрельченко стоїть на тому, що під правовими засадами будь-якої діяльності треба розуміти систему правових настанов (юридичних норм), що містяться в актах різної юридичної сили і визначають параметри належної поведінки суб'єктів цієї діяльності [11, с. 60].

Н. С. Панова, аналізуючи зміст саме адміністративно-правових засад, доводить, що вони являють собою сукупність адміністративно-правових норм, які визначають основні цінності, принципи, завдання, форми та методи розвитку нормотворчої і розпорядчої діяльності органів виконавчої влади [12, с. 48; 13, с. 7].

Словенський вчений-філософ Мірко Ресаріс стверджує, що юридичні засади (принципи) спрямовують пояснення та закладають шляхи, які особа, що приймає рішення, не повинна обходити. Екстраполюючи особливості сучасного глобалізованого та насиченого інформацією середовища на правову реаль-

ність, дослідник зазначає, що у динамічному середовищі, яке базується більше на ризиках і передбаченнях, засади не можуть впоратися з більш численними інформаційними та комунікаційними каналами. Науковець стоїть на тому, що без чітких кроків, необхідних для формування засад, розмови про оцінку регуляторного впливу, управління ризиками, підхід на основі доказів та інші нормативні поняття є лише матеріалом для заповнення паперових рядків, ніж реальними інструментами для управління реальністю [14, с. 397].

У ході аналізу позиції дослідника зазначимо, що у сучасній правовій доктрині, зокрема з точки зору філософії права, потребує свого осмислення проблема співвідношення загального та конкретного на рівні правового регулювання. Провідну роль на рівні даного співвідношення відіграє, на нашу думку, планування як процес втілення визначених на нормативно-правовому рівні положень у щоденних діях конкретного публічного службовця.

Водночас польський дослідник M. Araszkiwicz зазначає, що відповідно до теорії Роберта Алексі правові норми можна поділити на правові правила та правові засади. Одним із головних критеріїв цього розрізнення науковець бачить те, що правові норми застосовуються за допомогою формули субсумпції (мисленнєвого підпорядкування життєвих фактів певній нормі – авт.), а правові засади – за допомогою так званої формули ваги, що пропонує важливе розуміння структури процесу балансування в правових міркуваннях [15, с. 7].

У контексті даної позиції вважаємо до речним навести думку і представника наукової спільноти Аргентини J. Etcheverry, який також порівнює правові засади з правилами. Зокрема, дослідник пропонує відмежовувати засади від правил, враховуючи функції, які вони виконують у праві, а не їхні структурні відмінності. Науковець виділяє функції керівництва, обґрунтування, які виконують правові засади [16, с. 321].

J. L. Mogeno Fontela у своїй статті формує концептуальну основу для розуміння зв'язку між кооперативними цінностями, зокрема етичними, та правовими засадами [17, с. 114]. Ми поділяємо позицію дослідника та вважаємо, що етичні цінності виступають ідеологіч-

ною основою для правових засад, виражаючи їх суспільне покликання.

Найбільш повно і комплексно адміністративно-правові засади можливо осмислити, звернувшись до категорії «адміністративно-правове регулювання».

Так, В. Б. Авер'янов виділяє наступні характерні ознаки адміністративно-правового регулювання [18, с. 158]:

- адміністративно-правове регулювання є одним із видів правового регулювання;
- адміністративно-правове регулювання здійснюється різними регуляторами, серед яких першорядну роль відіграють адміністративно-правові норми та інші адміністративно-правові засоби;
- адміністративне право регулює публічні відносини і певним чином впливає на них;
- адміністративно-правове регулювання – це вплив на суспільні відносини, що здійснюється за допомогою норм позитивного права й інших адміністративно-правових засобів у сукупності, що складають механізм адміністративно-правового регулювання;
- адміністративно-правове регулювання – це такий вплив на суспільні відносини, що має на меті їх впорядкування тощо [18, с. 158–159].

Сутність правових засад діяльності Національної гвардії України (далі – НГУ) розкривається на основі комплексного бачення рівнів та системи нормативно-правових актів, перше, провідне місце серед яких, безумовно, належить саме конституційно-правовим нормам.

Частина 3 статті 17 Конституції України закріплює, що забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладається на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначається Законом [19]. Водночас ч. 4 ст. 17 Конституції України формулює категоричну заборону використання Збройних Сил України та інших військових формувань (у тому числі Національної гвардії України – авт.) для обмеження прав і свобод громадян або з метою повалення конституційного ладу, усунення органів влади чи перешкоджання їх діяльності [19].

Щодо рівня міжнародно-правових актів, які відіграють провідну роль у регулюванні діяльності НГУ, то до останніх можемо віднести наступні: Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод (1950 р.), яка закладає розуміння тих прав людини, на захист яких спрямована, зокрема, правоохоронна діяльність НГУ у ході забезпечення публічної безпеки і порядку, а саме: право на життя, заборона катування, право на свободу та особисту недоторканність, свобода думки, совісті і релігії, свобода вираження поглядів, свобода зібрань та об'єднання, заборона дискримінації [20], Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966 р.), що закріплює право на свободу та особисту недоторканність, право на гуманне поводження і поважання гідності, властивої людській особі, заборону свавільного чи незаконного втручання особисте і сімейне життя, право безперешкодно дотримуватися своїх поглядів тощо [21], Конвенцію проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (1984 р.), яка закріплює, що кожна держава-сторона повною мірою забезпечує включення навчальних матеріалів та інформації про заборону катувань до програм підготовки персоналу правових органів [22]. Зазначимо при цьому, що реалізацію положень даних міжнародно-правових актів доречно розглядати не лише крізь призму недопущення незаконних дій представників НГУ по відношенню до цивільного населення, що широко висвітлено у науковій літературі, але й у контексті захисту прав самих військовослужбовців та працівників НГУ, які можуть зазнавати відповідних порушень з боку своїх безпосередніх командирів (начальників).

На рівні законодавчих актів, який ми розглядаємо як базовий рівень адміністративно-правового регулювання діяльності НГУ, слід виокремити Закон України «Про Національну гвардію України» [23], у положеннях якого окреслено правовий статус, функції та повноваження, а також порядок діяльності НГУ; Закон України «Про Збройні Сили України» [24]; Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [25] та інші.

В умовах російсько-української війни набувають особливої важливості положення За-

кону України «Про правовий режим воєнного стану», норми якого передбачають надання військовому командуванню (у тому числі НГУ – авт.) повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [26].

Рівень підзаконного нормативно-правового регулювання діяльності НГУ складають накази Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України), якими затверджені такі акти, як Положення про військові частини оперативного призначення Національної гвардії України [27]; Положення про військові частини і підрозділи з охорони громадського порядку Національної гвардії України [28]; Положення про військові частини і підрозділи з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні Національної гвардії України [29] та ін.

Окремим низовим (первісним) рівнем актів застосування норм права ми розглядаємо рівень індивідуальних планів роботи, маршрутів патрулювання, схем за планами операцій. На наше глибоке переконання, дані документи є втіленням правових норм, закладених на всіх вищевказаних рівнях, у безпосередній діяльності конкретного військовослужбовця або працівника НГУ крізь призму його/її особистісного потенціалу, а також втіленням відповідних норм у функціонуванні оперативно-територіальних об'єднань, з'єднань, військових частин, закладів вищої освіти та інших підрозділів НГУ України залежно від рівня їх кадрового та організаційно-управлінського забезпечення. Не випадково американський дослідник Kenneth M. Ehrenberg у своїй статті на основі теорії Скотта Шапіро про те, що право є соціальним планом, допомагає розглядати право, по суті, як інструмент людського творіння, і, таким чином, сприймає розуміння права з точки зору соціальних функцій, які воно виконує. Порів-

ноючи сутність планів та законів, Kenneth M. Ehrenberg зазначає, що плани можуть припинити своє існування, коли ті, хто бере в них участь, перестануть їх використовувати, а закони, як правило, повинні бути визнані недійсними або іншим чином скасовані, щоб вони не мали подальшої дії. Дослідник робить наголос на природі інституцій, які у ході правозастосовної діяльності виконують значну частину роботи, за яку відповідають плани [30, с. 325].

Висновки

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що на рівні доктринального розуміння поряд із правовими засадами дослідники виділяють також екологічні та економічні засади у контексті постмодерної свідомості, методологічні засади, організаційно-правові засади, теоретичні засади, світоглядно-понятійні та науково-теоретичні засади, фінансово-правові засади, моральні засади, інституційні засади, біоетичні засади тощо. Так, під засадами дослідники розуміють основи певної діяльності та поділяють їх залежно від того, що саме становить їх провідну ознаку. Багатоманітність засад та підходів до їх розуміння виступає характерною рисою постмодерного суспільства, в умовах якого жодна із вищевказаних ознак не визнається єдиною та непорушною.

У сучасній правовій доктрині, зокрема з точки зору філософії права, потребує свого осмислення проблема співвідношення загального та конкретного на рівні правового регулювання. Провідну роль на рівні даного співвідношення відіграє, на нашу думку, планування як процес втілення визначених на нормативно-правовому рівні положень у щоденних діях конкретного публічного службовця.

Сутність адміністративно-правового регулювання діяльності НГУ розкривається на рівні системи нормативно-правових актів, перше, провідне місце серед яких, безумовно, належить саме конституційно-правовим нормам.

Щодо рівня міжнародно-правових актів, які відіграють провідну роль у регулюванні діяльності НГУ, то до останніх можемо віднести Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, Міжнародний пакт

про громадянські і політичні права, Конвенцію проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання. Реалізацію положень даних міжнародно-правових актів доречно розглядати не лише крізь призму недопущення незаконних дій представників НГУ по відношенню до цивільного населення, що широко висвітлено у науковій літературі, але й у контексті захисту прав самих військовослужбовців та працівників НГУ, які можуть зазнавати відповідних порушень з боку своїх безпосередніх командирів (начальників).

На рівні законодавчих актів, який ми розглядаємо як базовий рівень адміністративно-правового регулювання діяльності НГУ, слід виокремити Закон України «Про Національну гвардію України», Закон України «Про Збройні Сили України», Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» та інші. В умовах російсько-української війни набувають особливої важливості положення Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Рівень же підзаконного нормативно-правового регулювання діяльності НГУ складають накази Міністерства внутрішніх справ України

Окремим низовим (первісним) рівнем актів застосування норм права виступає рівень індивідуальних планів роботи, маршрутів патрулювання, схем за планами операцій.

Перспективним напрямком подальших досліджень визначено подальше наукове осмислення перспективних напрямків вдосконалення нормативно-правового регулювання діяльності НГУ не лише крізь призму недопущення незаконних дій представників НГУ по відношенню до цивільного населення, але й у контексті захисту прав самих військовослужбовців та працівників НГУ, які можуть зазнавати відповідних порушень з боку своїх безпосередніх командирів (начальників), зокрема розгляд даної проблематики з урахуванням новітніх викликів воєнного стану. Окремо наголошуємо на необхідності розробки методичних рекомендацій, монографій, посібників, проведення міждисциплінарних круглих столів та конференцій, присвячених даному напрямку діяльності НГУ.

Література

1. Bielai S. V., Kobzar O. F., Yevtushenko I. V., Korniienko V., Koba O. V. The legal regulation of service and combat activities of the security and defense sector of Ukraine in crisis situations. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2021. № 28 (2). Pp. 76–85. DOI: [https://doi.org/10.37635/jnalsu.28\(2\).2021.76-85](https://doi.org/10.37635/jnalsu.28(2).2021.76-85).
2. Kliuchenko A., Humenyuk H., Melnyk V., Tkachenko S., Bogdanets V., Nosenko V. Ecological and Economic Principles of Use and Reproduction of Natural Recreational Resources in the Context of the Postmodern Consciousness. *Postmodern openings*. 2021. № 12 (2). Pp. 149–169. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/12.2/301>.
3. Morhunov Oleksandr, Artemenko Ihor, Sobol Yevhen, Bobryshova Lilia, Shevchenko Serhiy. Methodological principles of studying the essence of public administration bodies as subjects of administrative procedural law. *Cuestiones Políticas*. 2023. Vol. 41. № 76. P. 453–468. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4176.26>.
4. Yevdokimenko S., Inshyn M., Salmanova O., Polstyanoy A. Organizational and Legal Principles of Ensuring Academic Autonomy of Higher Educational Institutions. *Amazonia Investiga*. 2020. Vol. 9. Iss. 32. P. 55–60. DOI: <http://dx.doi.org/10.34069/AI/2020.32.08.6> (Web of Science).
5. Аврамова О. Є. Теоретичні засади приватно-правового регулювання житлових відносин в Україні: монографія. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 426 с.
6. Загуменна Ю. О. Світоглядно-понятійні та науково-теоретичні засади безпекової проблематики в Стародавньому Світі. *Правовий часопис Донбасу*. 2021. № 3 (76). С. 9–18.
7. Коробцова Д. В. Фінансово-правові засади формування спроможних бюджетів територіальних. *Право і безпека*. 2021. № 3 (82). С. 159–165.
8. Кройтор В. А. Проблема обґрунтованості моральних засад суспільства як нормативних чинників цивільного права України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2019. № 3 (110). С. 16–20.
9. Aleksandrov D., Okhrimenko I., Drozd O. Psychological adaptation of Ukrainian National Police officers for law enforcement activities. *Science and Education*. 2017. Iss. 11. Pp. 35–45.
9. Литвинов О. М., Орлов Ю. В. Інституційні засади реформування сучасної кримінально-виконавчої політики України. *Право України*. 2019. № 7. С. 40–52.
10. Шуміло О. М. Біоетичні засади міжнародного приватного права. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2 (115). С. 571–576.
11. Стрельченко О. Г. Заохочення як метод управління у сфері охорони здоров'я: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2008. 251 с.
12. Заброта Д. Г. Адміністративно-правові засади: сутність та зміст категорії. *Адміністративне право і процес*. 2013. № 2 (4). С. 45–51.
13. Панова Н. С. Адміністративно-правові засади розвитку державного управління в сучасній Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2008. 19 с.
14. Pecaric M. Legal Principles as Extrapolated Reality. *Archiv Fur Rechts- Und Sozialphilosophie*. 2018. Vol. 104. Iss. 3. Pp. 397–420.
15. Araszkievicz M. Balancing of Legal Principles and Constraint Satisfaction. *Legal Knowledge and Information Systems*. 2010. Vol. 223. Pp. 7–16.
16. Etcheverry J. An Approach to Legal Principles Based on Their Justifying Function. *Canadian Journal of Law and Jurisprudence*. 2019. Vol. 32. Iss. 2. Pp. 321–342.
17. Moreno Fontela J.L. The connections between cooperative values and principles and the legal principles of co-operative law. *Revesco-Revista De Estudios Cooperativos*. 2017. Iss. 124. Pp. 114–127.
18. Авер'янов В. Б. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту: монографія. Київ: Наукова думка, 2007. 585 с.
19. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр/conv#Text> (дата звернення: 12.02.2023).
20. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 12.02.2023).
21. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 12.02.2023).
22. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання від 10.12.1984. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 12.02.2023).

gov.ua/laws/show/995_085#Text (дата звернення: 12.02.2023).

23. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 12.02.2023).

24. Про Збройні Сили України: Закон України від 06.12.1991 № 1934-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text> (дата звернення: 12.02.2023). **25.** Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення: 12.02.2023).

26. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 №389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19> (дата звернення: 12.02.2023).

27. Положення про військові частини оперативного призначення Національної гвардії України: Наказ МВС України від 16.06.2014 № 566. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0730-14#Text> (дата звернення: 12.02.2023).

28. Положення про військові частини і підрозділи з охорони громадського порядку Національної гвардії України: Наказ МВС від 16.06.2014 № 567. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0729-14#Text> (дата звернення: 12.02.2023).

29. Положення про військові частини і підрозділи з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні Національної гвардії України: Наказ МВС від 22.07.2014 № 713. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0934-14#Text> (дата звернення: 12.02.2023).

30. Kenneth M. Ehrenberg. Law as Plan and Artefact. *Jurisprudence-an International Journal of Legal And Political Thought*. 2016. Vol. 7. Iss. 2. Pp. 325–340.

LEGAL PRINCIPLES OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE AND THE PLACE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION AMONG THEM

The article states that at the level of doctrinal understanding, along with legal principles, researchers also distinguish ecological and economic principles in the context of postmodern

consciousness, methodological principles, organizational and legal principles, theoretical principles, worldview-conceptual and scientific-theoretical principles, financial-legal, moral principles, institutional principles, bioethical principles, etc.

It is noted that in modern legal doctrine, in particular from the point of view of the philosophy of law, the problem of the ratio of general and specific at the level of legal regulation needs to be understood. The leading role at the level of this ratio is played by planning as a process of implementation of provisions defined at the normative and legal level in the daily actions of a specific public servant.

It is emphasized that the essence of the administrative and legal regulation of the activities of the National Guard of Ukraine is revealed at the level of the system of normative and legal acts, the first, leading place among which, of course, belongs to the constitutional norms.

The level of international legal acts includes the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the International Covenant on Civil and Political Rights, the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment and Punishment.

It is noted that at the level of legislative acts, which we consider as the basic level of administrative and legal regulation of the activities of the National Guard of Ukraine, the Law of Ukraine «On the National Guard of Ukraine», the Law of Ukraine «On the Armed Forces of Ukraine», the Law of Ukraine «On the Principles of Internal and Foreign Policy» should be singled out «and other. In the conditions of the Russian-Ukrainian war, the provisions of the Law of Ukraine «On the Legal Regime of Martial Law» become particularly important. The level of sub-statutory regulatory regulation of National Guard of Ukraine activity is made up by the orders of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

Attention is focused on the fact that the level of individual work plans, patrol routes, schemes according to operation plans is a separate grassroots (initial) level of legal regulation.

Key words: National Guard of Ukraine, legal principles, administrative and legal regulation, international legal acts, legislative acts.